

Book Review - Kitap İncelemesi

 Dr. Ayşegül Güler
Karamanoğlu
Mehmetbey University

Received/Geliş Tarihi

07 December 2024

Accepted/Kabul Tarihi

19 December 2024

Publication/Yayın Tarihi

31 December 2024

**Corresponding
Author/Sorumlu Yazar**

Dr. Ayşegül Güler
ayseulguler@kmu.edu.tr

Cite this article

Güler, A. (2024). [Review of the book Duvar Çağı; Neden Bölünmüş Bir Dünyada Yaşıyoruz?, by T. Marshall, Trans. B. Yüksekkaş]. Journal of International Relations and Political Science Studies, 12(1), 19-24. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

**DUVAR ÇAĞI; NEDEN BÖLÜNMÜŞ
BİR DÜNYADA YAŞIYORUZ?**

**YAZAR
TIM MARSHALL
ÇEVİRMEN
BURHAN YÜKSEKKAŞ**

**EPSILON YAYINEVİ, 2024, 274
SAYFA,
ISBN 978-625-439-091-2**

**THE AGE OF WALLS: WHY WE LIVE
IN A DIVIDED WORLD**

**AUTHOR
TIM MARSHALL
TRANSLATOR TO TURKISH
BURHAN YÜKSEKKAŞ**

**EPSILON PUBLISHING, 2024, 274
PAGES,
ISBN 978-625-439-091-2**

Tim Marshall uzun dönem muhabirlik yapmış uluslararası ilişkiler uzmanı bir yazardır. The Times, Independent ve Guardian gibi gazetelerde haberler yapmıştır. Uluslararası çok satan Coğrafya Mahkumları kitabının da yazarıdır. Duvar Çağı Neden Bölünmüş Bir Dünyada Yaşıyoruz? kitabı milliyetçilik, kimlik politikaları, görünmez bariyerler hakkındadır. Kitap giriş, sekiz bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır.

Giriş kısmında duvar tabirinin bariyerler, çitler ve bölünmeler için kullandığı ifade edilmiştir. Duvarların hangi tarafında durulursa durulsun yakından bakıldığında duvarlar hem boyut hem de temsil ettikleri yüzünden ezici hissettirmektedir. Fiziksel duvarlar tuğla, beton ve kablolar gibi gözükse de bunlar bölünmenin başlangıcıdır. Bölünmeler küreselleşmiş bir dünyada kimlik mücadelelerine neden olmaktadır. Kimlik mücadeleleri ayrışma oluşturabilecek milliyetçilik ve din ile politikanın kesiştiği yerlerde yaşanmaktadır. Kimlikler diğerleriyle rekabet edip çatışmaya yol açabilir. Kimlik çatışması “onlar ve biz” ekseninde devam etmektedir. Bizleri ayıran şeyin ne olduğunu anlamak bugünü anlamayı sağlayacaktır.

Birinci bölüm “Çin” başlığında ülke tarihsel olarak ele alınarak, ülkenin birleştirilmesinin her dönemde zor bir görev olduğu, farklı etnik kökenlerden insanların farklı diller konuştuğu, beş coğrafi zaman kuşağında bulunduğu anlatılmıştır. Ülkeyi bütünleştiren unsurun uzunluğu 21 bin kilometreden fazla olan Çin Seddi olduğu anlatılmıştır. Ülkeyi çevreleyen Çin Seddi batı ile kuzey arasında tarım alanlarını geliştirerek istikrarı sağlamıştır. Böylece Çin’in güvenliği pekiştirilmiştir. Ancak bazı komünistler duvarın feodal geçmişi hatırlattığını ve tahrip edilmesi gerektiğini düşünmüştür. 1984 yılında Çin Seddi’ni sevme ve restore etme fikri aslında Çin’in turizm ve döviz beklentisinin bir neticesiydi. En büyük bölünme kent ile kırsal, zengin ile fakir arasındadır bundan Komünist Parti endişe duymaktadır. Kişilerin her türlü bilgisinin kayıt altında olduğu sistemde herkes yakından takip edilmektedir. Şehirlere göçü engellemeye yönelik politikalarla insanlar kırsal veya kent sakini olarak sınıflandırılmıştır. Ancak devlet kütüğe geçilen yer ile nerede yaşanacağına ve devlet hizmetlerinin nereden alınacağını da belirler. Örneğin kırsal yerde kayıtlı biri Şangay’da sosyal güvenlik ve sağlık hizmetinden faydalanamaz. Bir diğer duvar halkının dijital bağlantılarını kesmektir. Büyük güvenlik duvarı olarak bilinen durum “Altın Kalkan” olarak adlandırılır. Amaç nüfusu demokrasi, ifade özgürlüğü ve teknolojisiz kültür gibi zararlı fikirlerden korumaktır. Çin’de yaşayanlar Facebook, YouTube, Uluslararası Af Örgütü gibi internet sitelerine erişim sağlayamaz. Yönetime göre internet ekonomik ve toplumsal istikrarı bozabilecek niteliktedir.

İkinci bölüm “ABD” başlığında ise Başkan Trump’ın ilk döneminde ABD-Meksika sınırına izinsiz göçü azaltmak için duvar inşa etme amacından bahsedilmiştir. Duvar Amerikalıları Amerikalı olmayanlardan ayırmayı amaçlarken, önce Amerika yaklaşımını yansıtmaktadır. Amerikalı seçmenlerin bir kısmı nüfus değişiminden, beyaz çoğunluğun azalacağından, İngilizce konuşulan bir ülke olmaktan çıkacaklarından endişelenmektedir. Aslında duvar Trump yönetimiyle gündeme gelmemiştir öncesinde de vardı. 2000’lerin başında başkan George Bush Güvenli Çit Yasasını onaylayarak duvar inşa edilmesini kabul etmiştir. ABD için duvarların ironik bir yönü vardır. Çünkü pek çok kişi ABD’ye turist vizesiyle yasal yollardan girip yerleşmektedir. Ayrıca duvarın ötesindeki Meksika’nın çok katı göç yasaları vardır. Meksika yıllık olarak ABD’nin yaptığından daha fazla kişiyi sınır dışı etmektedir. ABD-Meksika arasında farklılıklar olmasına rağmen ülke ekonomileri birbirine bağlanmaktadır. ABD ırkçılığın büyük mesele olduğu bir yerdir, bu en açık şekilde siyahlarla beyazlar arasında gözlemlenir. Amerika’da siyah olarak doğmak beyaz birine göre büyük ihtimalle daha yoksul, daha az eğitilmiş ve daha az sağlıklı olmak demektir. Dini farklılıkların da fazla olduğu ABD, kimlik siyasetinin yükselişiyle kutuplaşıp ayrışan bir yapıdadır. Duvarlar Amerikan tanımını gerçekleştirme amacı taşısa da ABD giderek bölünmüş hale geldiğinden daha rasyonel ve açık fikirli yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır.

Üçüncü bölüm “İsrail ve Filistin” de ise bu bölgelerin duvarla ayrıldığı anlatılmıştır. İki ülke arasındaki sınır 1948 İsrail’in ortaya çıkmasından bu yana tartışma konusudur. Yeşil Hat ateşkes çizgisi üzerinde anlaşılmasına rağmen İsrail Golan Tepeleri, Sinai bölgesi, Batı Şeria ve Gazze’yi işgal etmiştir. Filistinlilerin görüşü bariyerin haksız yere toprak almak için bahane olduğudur. İsrail tarafında ise duvarı destekleyenler çoğunluktadır ve İsrail duvarın güvenliği için hayati rol oynadığını öne sürmektedir. Gazze hem İsrail hem de Mısır çıkışları kısıtlı çitlerin arasında sıkışmış durumdadır. İki devletli çözümün olma ihtimali sınırın nereden geçeceği, tarafların uzlaşısı gibi zorluklar nedeniyle mümkün gözükmemektedir. Bölünme Yahudiler için Ağılama Duvarı’nda da bulunur. Duvara kadarki açık alanın üçte biri kadınlara, geniş kısmı ise erkeklere ayrılır. Sinagoglarda da durum benzerdir, cemaat kısımlara ayrılmıştır. Ancak herkes bundan hoşnut değildir, bazı kadınların toplu dua, erkekler gibi dua şalları giyme gibi istekleri vardır. Bu tür istekleri dile getiren kadınlar için polis koruması gereken olaylar yaşanmıştır. Dördüncü bölüm “Ortadoğu” da ise küçük duvarların varlığından, bu sayede güvenliğin tesis edilmeye çalışıldığından, risk altındaki kent merkezlerinde duvarların yükseldiğinden bahsedilmiştir. Çatışma nedenlerinin genelde Sünni-Şia arasındaki ayrışmaları olduğundan, Suudi Arabistan’ın kuzey ve güney sınırına çitler ördüğünden, Kuveyt’in cephelerini çitle kapattığından, Tunus, Mısır’ın sınırlarında çitler örmesinden bahsedilmiştir.

Arapların milliyetçilik ve suni sosyalizmi denediği ancak Birleşik Arabistan hayalinin gerçekleşemediği, birleşik bir bölge haline gelemedikleri anlatılmıştır. Şimdi bile Arap ülkeleri ve halkları bölünmüş, çoğu çatışmadan yıpranmış, jeopolitik mücadeleleri sürdüren yerlerdir.

Beşinci bölüm “Hindistan Altkitası” Hindistan’ın Bangladeş cephesinin en uzun sınır çitinden bahsedilmiştir. Çitin gerekçesi silah, eşya kaçakçılığı, sınır ötesindeki isyancıları caydırmak, yasadışı göçü engellemektir. Hindistan ayrıca Pakistan’ın da egemenlik hakkını ilan ettiği Kaşmir boyunca da bariyer inşa etmiştir. Pakistan BM kararları ve yerel anlaşmalara aykırı olduğu gerekçesiyle bariyer inşasını eleştirirken Hindistan ise önlem alma amaçlı olduğunu iddia ederek bariyerleri meşrulaştırmak istemektedir. Hindu toplumundaki kast farkı insanlar arasında derin etkileri olmuş duvar görevi görmüştür. Hatta bu konuda yüksek kasttan olan Mahatma Gandhi “Hindu toplumu ayakta duruyorsa, bunun sebebinin kast sistemi üzerine kurulmuş olduğuna inanıyorum...kast sistemini yok etmek hinduların kast sisteminin ruhu olan kalıtsal meslek prensibinden vazgeçmesi anlamına gelir. Kalıtsal prensip edebi prensiptir. Onu değiştirmek düzensizlik çıkarır” demiştir. Ancak şehirlere göçün artmasıyla hangi kasttan olunduğu daha az belirgin olmaktadır. En aşağılayıcı sosyal sistemlerden biri olan kast sistemi yüzünden oluşan duvarlar göç hareketleriyle zayıflamaya başlamıştır.

Altıncı bölüm “Afrika” Fas duvarından bahsederek başlamıştır. Avrupalı sömürgeciler Afrika kıtasının sınırlarını haritada çizerek ulus devlet oluşturmuş ancak bunlar kıtadaki gelenek, kültür ve etnik kökene dikkat etmemiştir. Afrika’da kabileye ait olma önemlidir. Portekizliler 1485’de kıtada Benin İmparatorluğu’na geldiklerinde kendi başkentlerinden daha büyük kentsel alanlar görüp hayran olmuştur. Şehir yirmi metreye ulaşan duvarlar ve derin hendeklerle çevrilmiştir. Sömürgeciliğin yaşandığı kıtadan sömürgeciler ayrılırken suni ülkeler bırakmıştır. Bu yüzden iç savaşlar kıtada çokça yaşanmıştır. Diğerlerine göre daha zengin olan Afrika ülkeleri yoksul göçmen akışı istememektedir. En zengin ülkelerden Güney Afrika göçmenler için çekim noktasıdır ve sınırları boyunca çit vardır.

Yedinci bölüm “Avrupa” da ise kıtada 20.yüzyılın en büyük bölünmesi olarak Berlin’deki duvarı gösterir. Amaç işgalcileri püskürtmek değil insanları içerde tutmaktır. O dönemde serbest dolaşım özgürlüğü kısıtlanmış, demir perdenin geçilmesi oldukça zorlaştırılmıştı. Ancak zihinlerde oluşan soyut duvarlar da söz konusuydu. Batı ve Doğu Almanya birleşmesinde bu net görüldü. Birleşmeden sonra Batı Almanyalılar memnun olsalar da zamanla başarısız ekonomiye sahip doğu kısmın nüfusunu devralmanın mali bedeli karşısında hoşnutsuz olmuştur.

Ayrıca Doğu Almanyalılar da zorunlu yeniden eğitim nedeniyle aşağılanmış hissettiğinden bahsetmektedir. 2010'da eski doğulu olan Şansölye Merkel'e en sevdiği yemek sorulduğunda et ve turşuyla yapılan Rus kökenli Doğu Almanya çorbası "solyanka" cevabı manşetlere çıkmıştır. Doğu devletleri AB'ye dahil edildiğinde batıya doğru hızlı göç yaşanması göçmenlere yönelik tutumunu sertleştirmiştir. Duvarlar Rusya'yla sınırları olan Estonya ve Letonya'ya yükselir. Avrupa Soğuk Savaş'ta olduğu gibi aynı uzunlukta fiziksel bariyerlere sahiptir. Milliyetçi ve aşırı sağcı partilerin yükselişe geçtiği Avrupa, AB için endişelenmektedir.

Sekizinci bölüm "Birleşik Krallık" Roma'nın fethettiği Britanya'yı kuzey kabilelerinden korumak için MS. 122'de taştan inşa ettiği Hadrian Duvarını anlatır. Duvar medeniyet ile barbarları, İngilizler ile İskoçları ayırırdı. Günümüzde çoğunluğu yok olan duvar sonrasında adada birliktelik hissi oluşturulmaya çalışılmıştır. Brexit derin ayrışmaları ifşa edip eski ayrışmaları şiddetlendirdi. İskoçya ve Kuzey İrlanda, AB'de kalma yönünde oy verdi. İngiliz toplumunda en açık sınırlardan biri sınıfla ilgilidir. Birleşik Krallıkta nüfusun sadece % 7'si bağımsız okullarda eğitim görmüş ve bunlar yargıya, silahlı kuvvetlere, BBC'ye, siyasi partilerdeki yüksek makamlara hakimdir. Örneğin yüksek yargıçların % 71'i özel okul eğitimlidir ve bu kişiler iş dünyasında daha başarılı olacak bağlantılar kazanmaktadır. AB'den ayrılma yönünde oy verenlerin çoğu daha yoksul yerlendendi, bu da zengin ve fakir arasındaki geleneksel sınıf ayrımının bir yansımasıdır. Göç hareketleri ülke açısından değişime yol açmıştır. Birleşik Krallık'a 2015'de Polonya'dan 900 bin kişi gelmiştir. Bazı Britanyalılar bu durumdan rahatsız olmuştur. Ülkede din farklılıkları da belirleyicidir, en yaygın ikinci din olan İslam'ın yükselişinin devam edeceği düşünülmektedir. Krallığın milliyetçi hisler, sınıf ve din ayrımları karşısında sınav verdiği söylenmiştir.

Sonuç kısmında ise duvarların bölünmeleri temsil ettiği, görünüşte aşılamaz olduğu ve bunun korkutucu etkilerinden bahsedilmiştir. Duvar inşa etme eğiliminin hatalı çözüm olduğu varsayımları eleştirilmiştir. Çünkü duvarlar ülkelerin kalıcı çözümler üretmesi için sorunlara geçici ve kısmi hafifleme sağlar. Çatışma yaşanmayan alanlardaki duvarların göç politikasının gereği olarak insan akışını durdurmada gerekliliği belirtilir. Göçü engellemek için Marshall Planı benzeri bir planın uygulanabileceği, böylece göçe karşı önlem alınabileceği anlatılır. Ancak göç devam edecektir ve gelişmiş varlıklı ülkeler bunu kendilerine yönelik tehdit olarak algılayacaktır. Bu da ileride duvar inşa etme planlarına ivme kazandıracaktır.

Yazar fiziki duvarlardan bahsetmiş ancak zihinlerde oluşan duvarlara da yer vermiştir. Kitap bölümlere ayırırken bazı bölümlerde kıta ayrımı yapılmış, bazıları ise ülke bazında ele alınmıştır. Özellikle İsrail ve Filistin bölümü İsrail'in bakış açısına oldukça ağırlık verdiği için yeterince incelenmemiş ve eksik kalmıştır. Afrika bölümü için de durum benzerdir, kıta çok geniş olduğundan her ülkenin incelenmesi mümkün olamamış ve yüzeysel bir bölüm içeriği oluşmuştur. Kitap genel olarak okuyucunun siyasi tarih ve güncel meselelerde fikir sahibi olması için başlangıç aşamasında yeterli bir eser olmuştur.